

**Viisi teemaa, jotka Yle toivoo parlamentaarisen
työryhmän huomioivan mietinnössään | 16.4.2024**

Tulevaisuuteen katsova Suomi hyötyy vakaasta ja vapaasta Ylestä

Sata vuotta sitten Suomi toipui sisällissodasta ja etsi identiteettiään. Käsillä oli teknologinen murros. Tarve ihmisiä yhdistävälle luotettavalle tiedonvälitykselle ja parempaa huomista rakentaville kulttuurielämyksille oli ilmeinen.

Vastaus silloiseen myllerrykseen oli perustaa Yleisradio.

Tilaus erilaisia ajatuksia ja elämäntapoja näkyväksi tekevälle julkiselle palvelulle on entistä suurempi, kun Suomi muuttuu yhä moniäänisemmäksi ja tapaamme elää sovussa koetellaan. Rikki riideltä yhteiskunta olisi kuin lahja niille, jotka haluavat meihin pahantahtoisesti vaikuttaa.

Olemme Suomessa onnistuneet luomaan keskinäisestä luottamuksesta vahvuutemme, joka vaatii jatkuvaa huoltoa. Myös tänne tulevat tarvitsevat juurtuakseen siteen suomalaiseen arkeen ja uutisiin. Suomalaista elämänmenoa lähes sata vuotta tallentanut Yle on tässä lyömätön voimavara.

Käsissäsi olevasta materiaalista käy ilmi, miten Yle on viime vuosina sopeuttanut talouttaan ja vahvistanut yhteistyötä kotimaisen kaupallisen median kanssa. Euroa on venytetty, jotta sillä saa yhä enemmän. Painopistettä on siirretty sinne, minne Yle-veron maksaja on mennyt: digitaalisille alustoille.

Median muuttuessa Yle on säilynyt suomalaisten luotetuimpana medianä ja erottamattomana osana arkea. Emme koskaan voi tarkasti tietää, miten mediaa tulevaisuudessa käytetään. Sen kuitenkin tiedämme, että suomalaiset uutiset ja tarinat jäävät kansainvälisten mediajättien jalkoihin, jos emme pysty tarjoamaan niitä moderneihin mediankäyttötapoihin sopivassa muodossa.

Jotta Yle pystyy jatkossakin luomaan uutta, yhteistä ja suomalaisille arvokasta julkista palvelua, sen tehtävän ja rahoituksen tulee olla kestävällä pohjalla. Vakaa ja vapaa Yle

Merja Ylä-Anttila
Toimitusjohtaja, Yle

Johdanto	4
1. Huoltovarmuus on kokonaisuus, ei vain teknistä varautumista	5–8
2. Ylen satsaukset luovalle alalle ja digikehitykseen kasvaneet – henkilöstömäärä ja toimitilat vähentyneet	9–12
3. Yle ostaa sisältöjä ja palveluita luovan alan toimijoilta 100 miljoonalla eurolla vuosittain	13–15
4. Median muutosvauhti on kova, Yle-lain on kestävä aikaa	16–18
5. Ylen rahoitus on pohjoismaista tasoa – uusi EU-sääntely korostaa rahoituksen kestävyyttä	19–23

Johdanto

On todennäköistä, että myös jatkossa suomalaisten yhteenkuuluvuutta ja yhteiskunnan vakautta koetellaan. Samaan aikaan tavat käyttää mediaa muuttuvat vauhdilla.

Julkisen palvelun media tukee yhteenkuuluvuutta ja vakautta palvelemalla kaikkia yhtäläisin ehdoin eli tulotasoon, asuinpaikkaan tai muuhun ominaisuuteen katsomatta.

Tähän asiakirjaan on koottu teemat, jotka Ylen näkemyksen mukaan tulisi huomioida, kun Ylen rahoitusta ja tehtävää arvioiva parlamentaarinen työryhmä laatii mietintöään.

Huoltovarmuus on kokonaisuus, ei vain teknistä varautumista

Hallitusohjelman mukaan huoltovarmuus on yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden perusta ja se otetaan huomioon kaikessa päätöksenteossa kaikilla hallinnonaloilla.

Yleisradio on lakiin kirjatun tehtävänsä myötä huoltovarmuuskriittinen organisaatio, jonka täytyy toimia kaikissa oloissa.

Huoltovarmuus läpileikkaa koko yhtiön toiminnan.

Jakelutekniikan varajärjestelyistä henkilöstön osaamiseen. Ajankohtaisesta uutisoinnista yhteisöllisyyttä ja kansalaisten henkistä kriisinsietokykyä tukeviin sisältöihin, kuten kulttuuriin ja urheiluun.

Kriisiaikana luottamukseen perustuvaa yleisösuhdetta on myöhäistä rakentaa

Jotta Yle voi toimia poikkeusoloissa, sen on oltava osa suomalaisten arkea myös normaalioloissa, sillä kriisiaikana luottamukseen perustuvaa yleisösuhdetta on myöhäistä rakentaa.

Ylen roolin kansan kriisinkestävyyden tukijana tunnustaa mm. valtioneuvoston Nato-jäsenyysprosessin alla antama ajankohtaiselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta (VNS 2022:18, s. 30):

*“Turvallisuuspoliittisen tilanteen muututtua on tärkeää, että **Yleisradio ja muut mediat pystyvät huolehtimaan luotettavan ja ajankohtaisen tiedon tuottamisesta ja jakamisesta, kansalaisten henkisen kriisinsietokyvyn tukemisesta ja informaatiovaikuttamisen tunnistamisesta ja torjumisesta.**”*

Kokemukset Ukrainasta muistuttavat kulttuurin merkityksestä

Huoltovarmuus on Ylessä henkilöstön jatkuvaa varautumisharjoittelua yhdessä muiden huoltovarmuuskriittisten organisaatioiden kanssa.

Se on myös **kykyä rakentaa kotimaista kulttuuria ja vahvistaa kansakuntaa, joka säilyy yhtenäisenä mahdollisesti vuosiakin jatkuvassa kriisissä.**

Kollegat Ukrainan yleisradioyhtiöstä ovat usein korostaneet, että eräät yhtiön suurimmista haasteista ovat liittyneet siihen, miten tarjota sodan arkea elävälle kansalle ajanvietettä, lohtua ja uskoa tulevaan. Samankaltainen ilmiö on nähty myös Suomessa Venäjän hyökkäyssodan ja pandemian aikaan. Sisällöillä, jotka tukevat jaksamista ja tuovat kansaa yhteisten elämysten ääreen, on ollut suuri merkitys.

Huoltovarmuus on luotettavuutta, tavoittavuutta ja toimintavarmuutta

Laitteiden ja järjestelmien toimintavarmuudella ei ole merkitystä, jos mediaan ei luoteta tai se ei tavoita.

Yle on tutkitusti suomalaisten luotetuin media. Se on ainoa media, joka näyttää alueellisen läsnäolonsa ansiosta koko Suomen koko Suomelle.

Kaupallisilla mediayhtiöillä on oma tärkeä tehtävänsä, mutta siihen ei sisälly velvoitetta palvella kaikkia esimerkiksi maksukykyyn, asuinpaikkaan tai toimintarajoitteisiin katsomatta. Kaupallisen median ansaintamallit kehittyvät suuntaan, jossa tilaajamaksullisuus yleistyy, mikä jättää sisällöt monien saavuttamattomiin.

Ylen satsaukset luovalle alalle ja digikehitykseen kasvaneet – henkilöstömäärä ja toimitilat vähentyneet

Ylelle annetaan vuosittain määrärahan indeksikorotus, jonka tarkoituksena on kattaa inflaation vaikutus ja yleinen kustannustason nousu. Se tarkoittaa, että **uuden kehittäminen Ylessä tapahtuu toimintaa tehostamalla** ja vanhasta luopumalla.

Viimeisen 10 vuoden aikana Ylen kulut ovat laskeneet noin 8 prosenttia, kun tarkastelussa on otettu huomioon inflaation vaikutus. Ylen määrärahan indeksikorotus jäädytettiin neljäksi vuodeksi 2015–2018 (n. -50 milj. €).

Ainoastaan Ylen satsaukset luovaan alaan ja teknologiaan ovat kasvaneet. **Muut kulut ovat yhä käytännössä 10 vuoden takaisella tasolla tai alempana.** Kulujen kasvamista on hillitty mm. kanavalopetuksilla, kilpailutuksella ja henkilöstön vähennyksillä.

Ylen satsaukset luovalle alalle ja digikehitykseen kasvaneet – henkilöstömäärä ja toimitilat vähentyneet

Johdanto

1. Huolto-
varmuus

2. Vastuullinen
taloudenpito

3. Media-alan
yhteistyö

4. Median
muutos

5. Kestävä
rahoitus

Ylen henkilöstömäärä on 10 vuodessa vähentynyt.

Vuosina 2014–2023 on vähennetty 335 henkilötyövuotta. Kun Yle on vähentänyt henkilöstöään, säästyneet rahat on käytetty ulkoisten ostojen lisäämiseen: enemmän tilauksia tuotantoyhtiöiltä sekä tuotantopalveluiden ja kotimaisten esitys- ja käyttökorvausten hankintoja.

Yle on viimeisen 10 vuoden aikana **luopunut osasta toimitilojaan** sekä **keventänyt tuotantoteknistä kalustoaan**. Tästä syntyneitä säästöjä on käytetty digikehitykseen.

Vuoden 2024 raportoinnissaan Yle tulee, sisältökustannusten lisäksi, avaamaan nykyistä selkeämmin julkaisemiseen, jakeluun ja digitaaliseen palvelukehitykseen liittyviä kustannuksia.

Näin Yle on sopeuttanut talouttaan 2014–2023

- **Kustannukset laskeneet -8 %**
 - Inflaatiokorjattu tarkastelu.
 - Nimellinen nousu 9 %.
 - Lakisääteisistä indeksikorotuksista luovuttu 2015–2018.
Indeksikorotus täysimääräisenä olisi kasvattanut tuloja 19 %.
- **Henkilöstön määrä pienentynyt -9 %**
 - 335 henkilötyövuotta vähemmän. Vaikutus vuositasolla noin 24 milj. €.
- **Satsaukset luovalle alalle ja uuteen teknologiaan kasvaneet**
 - Muut kulut yhä käytännössä 10 vuoden takaisella tasolla tai alempana.

Painopistettä siirretty digikehitykseen ja luovan alan ostoihin

<i>milj. EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2023</u>	Erotus
Henkilöstökulut	237	248	12
Esitysoikeudet (ulkomaiset+urheilu)	29	24	-5
Kotimainen luova ala*	64	97	33
Poistot käyttöomaisuudesta	32	19	-13
Teknologiakulut	28	46	18
Muut kulut	91	90	-1
Kulut yhteensä	480	525	45

← *Ilman vähennyksiä henkilöstökulut olisivat nousseet ansiotasoindeksin perusteella laskettuna 47 milj. €.*

← *Esitysoikeudet 18 milj. €, ohjelmatoiminnan palvelut 15 milj. €.*

← *Seinistä digiin. Rakennusten tasearvo on pienentynyt 20 milj. € ja tuotantoteknisen kaluston 30 milj. €.*

← *Syntyneitä säästöjä käytetty digikehitykseen.*

← *Ilman toimenpiteitä muut kulut olisivat nousseet kuluttajahintaindeksillä vuoteen 2023 mennessä yli 18 milj. €.*

*Kotimaiset esitysoikeudet, tuotantopalveluiden ostot, musiikin esitysoikeudet, ym.

Yle ostaa sisältöjä ja palveluita luovan alan toimijoilta 100 miljoonalla eurolla vuosittain

Ylen resurssit palautuvat yhteiskunnan hyödyksi paitsi julkisena palveluna myös rahana, innovaatioina ja osaamisena.

Yle tukee luovan alan elinvoimaa **ostamalla oikeuksia ja palveluita vuosittain noin 100 miljoonalla eurolla.**

Esimerkiksi 25 % Teoston ja 29 % Gramexin keräämistä korvauksista on Ylen maksamia (v. 2022). Yle tarjoaa vuosittain työmahdollisuuksia noin 4 000 freelancerille ja on rahoittajana noin joka toisessa kotimaisessa elokuvassa.

Kotimaisen av-alan elinvoiman ja kansainvälistymisen näkökulmasta Ylen rooli on keskeinen mm. muihin eurooppalaisiin yleisradioyhtiöihin solmittujen yhteistyösuhteiden vuoksi.

Ylen teknologiaa ja osaamista myös kaupallisen median hyödynnettävissä

Monet pienemmillä resursseilla toimivat mediayhtiöt ovat hyödyntäneet Ylen digitaalisia sisältöjä ja teknologiaa oman digipalvelunsa parantamiseksi.

Esimerkiksi presidentinvaaleissa useat mediat hyödynsivät Ylen tulospalvelua sekä vaalikonetta räätälöiden siitä omalle alustalleen sopivan ratkaisun. Teknologisen kehitystyön ja osaamisen merkitys kasvaa tekoälyn käytön yleistyessä.

Ylen henkilökunnalle suunnattuja koulutuksia on avattu myös muille medioille.

Ylen arkisto on muodostunut kansakunnan muistiksi, johon on tallennettu **suomalaisten kulttuuriperintöä 1900-luvun alusta lähtien. Arkistoa hyödynnetään sekä Ylessä että Ylen ulkopuolella.**

Julkisrahoitteisuus mahdollistaa kokeilut, jotka voivat myöhemmin kehittyä kaupallisille yhtiöille kiinnostaviksi

Julkisesti rahoitettujen mediayhtiöiden tehtävään sisältyy odotus edelläkävijyydestä. Se mahdollistaa kokeilut, jotka eivät välttämättä ole välittömästi kaupallisille mediayhtiöille kiinnostavia, mutta voivat sellaisiksi kehittyä. **Tästä esimerkkinä Yle Areena kotimaisen suoratoistomarkkinan avaajana** sekä useat Ylen kehittämät, **kaupallisille medioille siirtyneet ohjelmaformatit**, esimerkiksi:

- musiikkiviihdeohjelma *SuomiLOVE* (nimellä *LOVE* MTV:llä)
- sairaalasarja *Syke* (Sanoma)
- urheiluviihdeohjelma *Villi kortti* (*Penkinlämmittäjät*, MTV)
- seurantareality *Satuhäät* (*Unelmahäät*, WB Discovery).

Median muutosvauhti on kova, Yle-lain on kestettävä aikaa

Ylen rooli digitaalisilla julkaisualustoilla on herättänyt keskustelua kaupallisten toimijoiden taholta. Samaan aikaan ulkomaiset teknologia- ja mediajätit vahvistavat markkina-asemiaan ja uhkaavat koko kotimaista mediaa.

Tavat tarjota mediaa ja kuluttaa sitä ovat jatkuvassa ja nopeassa liikkeessä. Myös Suomi muuttuu. Kuten tämän asiakirjan oheen liitettyssä [Suomi 2030 -tulevaisuusanalyysissä](#) ilmenee, moni muutos voi haastaa sosiaalisen koheesion.

Jos Yle ei muuttaisi omaa toimintaansa suomalaisten mediankäytön ja arjen muuttuessa, se menettäisi vahvan suhteensa suomalaisiin, eikä voisi toteuttaa tehtäväänsä.

Yle tavoittaa
94 %
suomalaisista viikoittain

84 %
suomalaisista pitää Ylen
uutisia erittäin luotettavina
tai luotettavina

86 %
kokee Ylen onnistuneen
julkisen palvelun
tehtävässään

81 %
suomalaisista kokee,
että Ylen sisältöjä ja palveluja
kuluttamalla kohtaa monenlaisia
näkemyksiä, maailmankuvia ja
eri tavalla ajattelevia ihmisiä

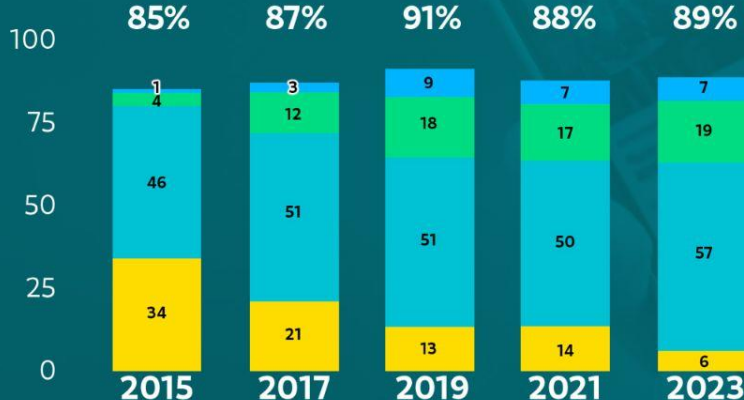
Muuttuva mediankäyttö edellyttää Yleltä jatkuvaa uudistumista ja erilaisten tarpeiden huomioimista

Digitaaliset palvelut ovat keskeisiä, jotta Yle voi palvella koko kansaa.

Pelkästään perinteisellä tv- ja radio-jakelulla tavoitettujen osuus on tasaisessa laskussa.

Ylen palveluiden viikkotavoittavuus (%)

Alle 45v

Yli 45v

■ Vain some ■ Vain digi ■ Digi + tv/radio ■ Vain tv/radio

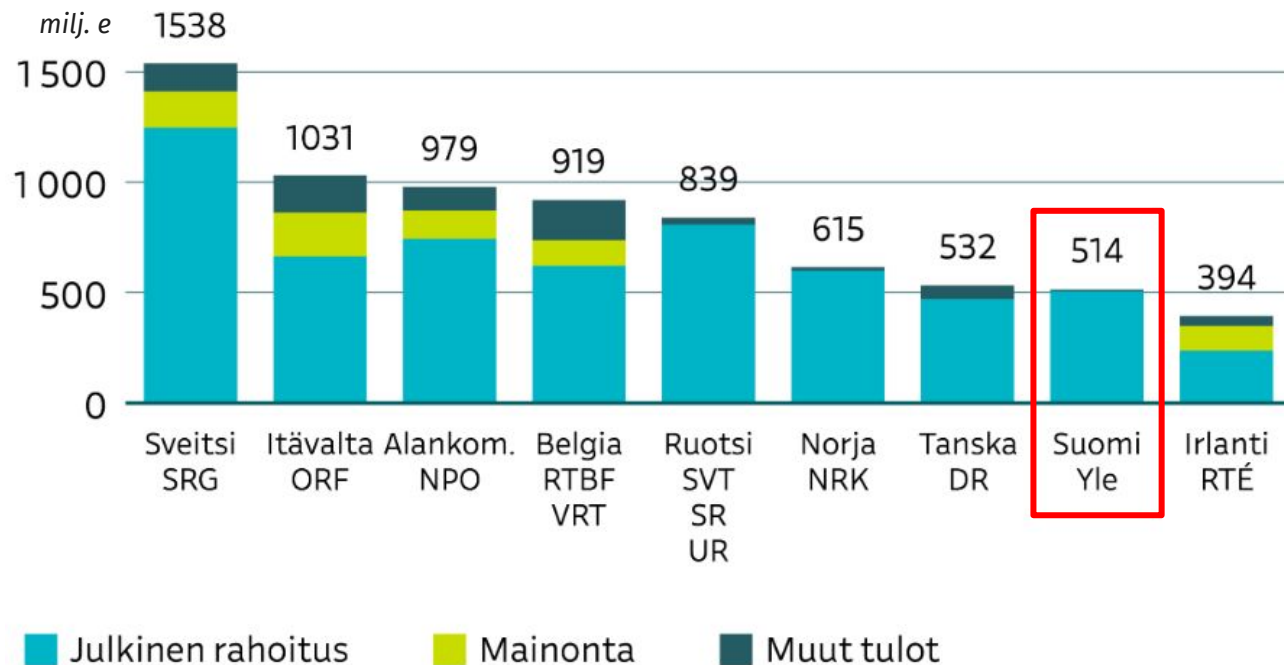
Ylen rahoitus on pohjoismaista tasoa

Kaikissa Pohjoismaissa julkisen palvelun yleisradiotoiminnalla on **laaja, kansalaisten yhdenvertaiseen palveluun perustuva tehtävä**. Kunkin maan erityispiirteet vaikuttavat kuitenkin julkisen palvelun järjestämiseen. Esimerkiksi lyhyiden etäisyyksien Tanskassa aluetoiminnan ja jakelun järjestäminen on varsin erilaista kuin pinta-alaltaan suuressa Suomessa. Maissa, joissa puhutaan yhtä virallista kieltä, kielipalveluiden tarve on toinen kuin perustuslaillisesti kaksikielisessä Suomessa.

Vertailtaessa Ylen rahoituksen tasoa muihin Pohjoismaihin tai keskikokoisiin Euroopan maihin, joiden yleisradioyhtiöt ovat samankaltaisia, voidaan todeta, että **yleisradiotoiminnan rahoitus on Suomessa keskitasoa tai vähän sen alle**.

Ylen rahoitus on eurooppalaista keskitasoa

Julkisen palvelun yleisradioyhtiöiden rahoitusvertailu 2022

Julkinen palvelu perustuu kansalaisten tarpeisiin

Julkisen palvelun perusajatus on kirjattu Amsterdamin sopimukseen, joka on osa EU:n perussopimusta. Yleisradioyhtiöiden aseman on siinä katsottu liittyvän erilaisten yhteiskuntien erilaisiin demokraattisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin.

Julkisen palvelun tarkoitus ei ole täydentää kaupallisten yhtiöiden tuottamaa palvelua vaan se tulee järjestää kansalaisten ja yhteiskunnan tarpeista käsin. Tämä näkyy myös siinä, miten valtioneuvoston säätöjä sovelletaan.

EU-sääntelyn nojalla julkiseen palveluun **voidaan sisällyttää laaja valikoima ohjelmia ja sisältöjä, ja ne voivat olla päällekkäisiä kaupallisen tarjonnan kanssa.**

Euroopan unionin medianvapaussäädös alleviivaa riippumattomuutta

Euroopan unioni on katsonut, että sanan- ja medianvapauden heikentyminen on ongelma myös Euroopassa. Tästä tarpeesta syntyi alkuvuodesta 2024 hyväksytty medianvapaussäädös (EMFA). Se on median riippumattomuutta ja toimintaedellytyksiä tukeva asetus.

Säädös tunnustaa julkisen palvelun yleisradioyhtiöillä olevan **erityinen rooli median monipuolisuuden, demokratian ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämisessä**. Asetuksen mukaan yleisradiotoiminnan elinehto on sen **riippumattomuus** vallanpitäjistä. **Päätöksenteko, valvonta, hallinto ja rahoitus tulee järjestää sen mukaisesti.**

EU: Rahoituksen oltava riittävää, kestävää ja ennakoitavissa

Asetus velvoittaa jäsenvaltioita varmistamaan, että yleisradioyhtiöiden rahoitus on riittävää, kestävää ja ennakoitavissa. Mallikelpoinen rahoitus on asetuksen mukaan **järjestetty siten, että se päätetään aina moneksi vuodeksi eteenpäin ja antaa tilaa kehittää julkista palvelua.**

Ylen näkemys on, että vain riippumaton ja riittävästi resursoitu julkisen palvelun media pystyy toteuttamaan demokratian, kulttuurin ja osallistumismahdollisuuksien vahvistamiseen tähtäävää tehtäväänsä.

**Kaikille yhteinen, jokaiselle oma
Gemensamt för alla, unikt för mig**